

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 215.

V Ljubljani, v četrtek 18. septembra 1884.

Letnik XII.

Slovanska Avstrija!

Kdo bi ne osupnil, pri tej misli, posebno pa še, če mu nemška prava urtevtovska kri po žilah teče. Tudi nemškim liberalcem po Avstriji živečim jela je misel strahovita postajati in kakor modri gospodarji, jeli so že sedaj na to misliti, kako bi se tistemu strašnemu trenutku s poti spravili, v katerem se bo nemška Avstrija prelevila v slovansko državo. Kaj bo z nemško narodnostjo v slovanski Avstriji? vpraša „Reichenberger Ztg.“ razlagajoč nek govor dr. Schmejkala, ki Nemce k poterpežljivosti opominja, kaj bo z Nemci v slovanski Avstriji, kjer se bo danes ali jutri razvilo nemško vprašanje. Na to pa ona sama odgovarja, rekoč: „Kdo da bo tisto vprašanje rešil, o tem niti dvomiti ni več in kako da je bo rešil, tudi ne. Za sedaj naj zadostuje, da šlo bo pri rešitvi nemškega vprašanja v slovanski Avstriji marsikaj na drobne kosce in kakor se vidi še nekaj več kakor pa le slovansko gospodstvo in slava! Ondi, kjer danes dogodke v Avstriji še molčé opazujejo, morda samo zato molčé, da bodo znali ob pravem času govoriti.“

Ali niso to zadosti določne litanije, v katerih Nemci prosijo: „Bismarek usmili se nas!“ Kdo bo toraj še trdil, da so avstrijski nemško-liberalci državi in cesarju zvest in vdan narod! Ali ni tako, kakor jim je „Slovenec“ že večkrat pod nos povedal, da so vsi skupaj državni izdajalci. Tako daleč so že prišli, da jih kar nič več ni sram, državni vladi javno z Bismarckom žugati. Kaj pa, da imamo tudi med Nemci lepe izjeme, n. pr. katoliško-konservativni se gotovo po Nemčiji ne ozirajo; a tu se ravno dandanašnji liberalizem popolno označi in sicer kot nasprotnika Avstrije in podpiratelja sovražnih namenov naših nasprotnikov.

Iz vsega javkanja in protenja se tudi tukaj prav nič družega ne kaže, nego oslabela in popolnoma ob ves kredit prišla nemška liberalna stranka v Avstriji. Podobna je pojemajoči svetilnici, v kateri je le še nekaj kapljic olja. Naj jo gospodar še to-

liko popravlja, vendar-le mu mora vgasniti. Pri vsem tem pa je taka svetilnica še vrlo sposobna zapaliti streho nad hišo, ako bi jo človek v njo vtaknil; iz tega obzira je tudi nevarna in jo je treba čuvati. Prav taka je nemško-liberalna stranka v slovanski Avstriji! Sama na sebi je ob moč, ker ji poslednje moči pohajajo; ali ne pozabimo, da škodovati zamore vsak otrok in vsak trapež. Zvaven tega je mnogo hujšakačev, ki liberalni stranki od daleč kažejo podobo svojega malika, nemškega Bismarcka; ter jih z njim tolažijo, Avstrijo pa in zveste Slované z njim strašijo. Naj le, prosta jim steza! Opravili menda ne bodo nič! Bismarek se vsaj na videz ne zmeni za-nje, on jih celó svari, da naj ne bodo taki; kako pa je v sreč njegovem, kdo bi pri takem lesjaku uganil, kakor je stari Bismarek, ki svoje barve po okoljčinah spreminja. Bismarcka je le po njegovih delih poznati mogoče, po njegovem govorjenji nikdar ne, po mišljenji pa še manj!

Da je vse vpitje „zatiranih“ Nemcev po odrešeniku Bismarcku, kateri bi jih naj peljal iz avstrijske sužnosti v obljubljeno deželo, kjer se sicer ne cedi niti méd niti mleko, pač pa se mora v političnih vprašanjih lepo molčati, ako je dotičniku prostost ljuba in draga, sedaj še zastonj, vé vsak, kdor pazno čita vsakdanjo politiko. Zastonj, pravimo, je tako dolgo vse prizadevanje naših preganjanih Nemcev, dokler Bismarek ne bo imel pogodbe v žepu — črne na belem, da so Nemci in Francozi dobri prijatelji, na kar ravno sedaj noč in dan dela. Bismarek namreč vse zabavljuje, vse psovanje, vse dejansko razžaljenje Nemcev po širni Franciji čudovito potrpežljivo prezira, le da bi pot gladil bodoči prijaznosti, ktera se od daleč kaže, med Nemško in Francosko.

Mnogo let bo še preteklo, preden se bo to zgodilo, ali kedar se bo zgodilo (če bode se sploh kedaj), tedaj pride pa Avstrija zopet na vrsto. Da se bo Bismarek po svojih bratih, ki tukaj med nami v sužnosti po odrešenji hrepené, ozrl in morda rešitev poskusil, kakor je poskusil predigro k taisti l. 1866 in bi jo bil morda tudi izpeljal, da bili bi Schmejkali, Schönererji, Krautmanni, Plennerji in

pajdaši državno krmilu v rokah imeli. Da se Bismarcku ali njegovemu nasledniku pozneje rešitev nemških liberalcev iz avstrijske sužnosti (!) ne posreči, mora že sedaj naša skrb biti, t. j. vse konservativne stranke sploh in vseh Slovanov posebej. S tem pa nikakor ne mislimo morda politično se obnašati, kakor so se nam nasprotni liberalni Nemci obnašali, ki so nas povsod in vedno na steno pripritali. Bog varuj! Naša moč in previdnost bodi v krepki slogi, ki se hvala Bogu, po vseh slovanskih deželah, razun Hrvaške, kjer je narod žalibog na preveč strank razcepljen, dan na dan krepkeje kaže. Naša moč opira in naslanja naj se na našo medsebojno vzajemnost, ktera nas vse avstrijske Slované brez razločka že vezati pričinja. Čeh bodi brat Poljaku, Poljak Hrvat, Hrvat Srbu, Srb Slovincu in ta zopet Rusinu, Rusin vsem, da bo veriga dovršena in sklenjena. Malo je nas posamič, nezmagljiv bode pa naš kolobar, ako si bi v njem vsi roke podali ter se krepko držali. Vsaka tuja sila odleteti mora, ktera bi nas napadla in brez skrbi smemo je pričakovati. Naj se Nemci v svoji dozdavnosti, da se zatirajo, le zibijejo, kolikor jim drago, naj se le zanašajo na Bismarckovo desnico, kolikor jim drago! Naša skrb bodi, da nas ne bodo dobili nepripravljene. Nesloge in izdajalstva, o katerem fakijski možje tožijo, da se je med Nemci vgnjezdilo, ne smemo poznati. Bodimo složni med seboj in zvesti Avstrijani in ničesar se nam ne bode bati; poslednjega nam je komaj treba priporočati, saj brez Avstrije biti ne moremo in nočemo, saj je že Palacki rekel: Naj bi Avstrije ne bilo, bi jo morali vstvariti. Sloga mora nam biti geslo in nezmagljivi bomo ostali sebi in Avstriji na korist.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. sept.

Notranje dežele.

Ministerski svet na Dunaji zbral se bo takoj, ko se Kalnoky iz Skiernievic povrne in posve-

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarov.

Predgovor.

Gašpar, junak naše povesti, je fant slovenske krvi, a njegove zgodbe so bile poprej Nemcem znane, kakor nam Slovencem; kajti ko je bil Gašpar svoj poklic dosegel, zgodilo se mu je, kakor marsikteremu drugemu Slovencu, da je moral med tuje služiti in dolžnosti svojega stanú opravljati. Na tujem je rad pripovedoval dogodbe iz svojih mladih dni in nekdo*) je vse to lepo uvrstil ter v nekem tirolskem časniku, poznej pa še posebej v drobni knjižici na svitlo dal.

Po teh virih sem jaz Gašparjeve mlade dni opisal ter ga dam Slovencem — „Slovenčevim“

*) Kakor smo poznej zvedeli, je povest spisal Frane Hacker, slavno znani nemški pisatelj, ki se navadno podpisuje z imenom Franc von Seeburg. On je sedaj vikar pri dvorni cerkvi sv. Kajetana v Monakovem in je bil rojen v Nymphenburgu 1836.

bralcem; ker se spodobi da Gašparjeva junaška dela, ki so že tako daleč po nemškem znana, tudi naši ljudje zvedó, to tim bolj, ker sem prepričan, da bo čitanje te povesti marsikterega čitatelja razvedrilo in v marsičem podučilo.

Gospoda Gašparja, ki še živi, bode pa gotovo veselilo, če bo v svojih starih dnevih slišal, da burke in šale, tuge in nadloge njegovih mladih dni Slovinci radi čitajo in se iz njih učijo, kako se ne sme in kako se mora obnašati, kdor hoče tudi vkljub najhujšim oviram svoj poklic doseči. Častitemu gospodu Gašparju pa to malenkost posvetim za letošnjo petdesetletnico. Mnogoja leta!

I. Poglavje.

Ko se je Gašpar narodil, je takoj marsikaj doživel in pretrpel.

Bilo je ravno na novega leta dan 1805, ko se je pri sv. Lovrencu v Stranica h rodil čvrst fantič. Beli menih iz Zajekloštra, ki je takrat ondi pastiral, krstil ga je drugi dan na ime sv. Gašparja. Ko so malega Gašparja domov prinesli, vzela je boter pratiko s police, poiskal novo leto in ko je zagledal pod Gašparjevim rojstnim dnevom znamenje device,

se zadovoljno nasmehne, češ, ta fant bo posebno priden, ker je pod tem znamenjem rojen.

Vremenskim prerokom in zvezdogledom nisem nikoli veliko verjel, pa to vendar moram priznati, da je Gašparjev boter pravo zadel, česar pa se Gašpar nima toliko zahvaliti znamenju device, kakor ljubemu Bogu, kar je gotovo tudi že večkrat storil.

Gašpar je takoj marsikaj doživel. Prvo je bilo, da je imel prav uboge starše. Uboštvo pa ohrani človeka krotkega in ponižnega ter ga laglje pripelje k Bogu, kakor veselo napihujoče bogastvo. Potem Gašpar ni bil edini otrok, kar je bilo zanj dobro; ker edini otrok se navadno strašno razvaja in toraj popači po zaslepljenih starših samih. Mati je namreč že iz prvega zakona imela Ančko, Jerico in Miciko, za Gašparjem pa še je prišla Franca; toraj jih je bilo petero otrok. Čez nekoliko let prodá oče svojo kočó v Stranica h in si kupi drugo v Prihovski fari. Ker še Gašpar ni mogel urno hoditi, ko so se selili, vtaknil ga je oče v pranzo kad, in da mu ne bi bil dolg čas, dobil je zraven starega mačka, da se je z njim zabaval. To je bilo Gašparjevo prvo potovanje po svetu.

S sestrami je Gašpar dobro izhajal; ni jih

tovali se bodo o **proračunu za leto 1885**. Proračun bo razun mornarskih potreb po večem ostal, kakor je bil. Semtertje bodo pač spremembe; tukaj bo treba nekoliko več, za to se bo dalo na drugem kraju nekaj odbiti. Dva milijona, kakor se čuje, zahteval pa bo pomorski načelnik več nego druga leta za svoje potrebe, in v ministerskem sovetu se bodo ravno razgovarjali ali je zahtevanje opravičeno in če se mu more pritrditi. Avstrijska vojna mornarica je bila dosedaj prav kakor pasterka pri določevanju vojnega budgeta. Določili so ji ravno toliko, da se je pri življenju ohranila. Vzrok temu, izvzemši nadvojvode Maksa in Tegethoffa, so bili njeni načelniki, ki niso imeli pravega duha za to stroko. Sedanemu pomorskemu načelniku, c. kr. viceadmiralu Sternecku, bilo je odločeno tudi s praznim žepom kaj velikanskega izvršiti. Saj se vsak še spominja letošnjih velikih pomorskih vaj v adrijanskem vodovju. Sijajno so se izvršile, in celó presvitli cesar je bil izvanredno zadovoljen z njimi. Soglasno pa se je pripoznalo, da je budget za mornarico premajhen in tako ga mislijo letos prvič za dva milijona povišati. Mornarica ima dandanes silno važen pomen in velikansko nalogo, ktera je v tesni zvezi z državnim življenjem. Mornarica ravno čuje in brani državo od morske strani. Sovražnik, ki se je že leta 1866 hotel našega Primorja polastiti, ko bi ga ne bil Tegethoff pri Visu do dobrega okresal, še dan danes vedno na vgodno priložnost preži. Le toliko menda še Lahi niso edini, ali bi poprej Francozom Korziko odtrgati poskusili, ali pa bi se še enkrat na dobro srečo no našo stran zaleteli. Poleg obrambe mile domovine mora pa c. kr. vojna moč na morji podpirati in čuvati in ob enem razširjati domačo trgovino pa daljnih krajev, ter tako državi k slavi in mogočnosti pripomore. Spodobi se ji toraj zdatna podpora.

Kaj pomeni prijateljska in državna **zveza treh cesarjev**, ki se je v ponedeljek na rusko-poljski zemlji vršila? Prav nič drugega, nego zmago konservativne ideje nad laži-liberalizmom, ki zlate gradove obeta, pa ne dá ničesar. Pomeni dalje, da se bode skrbneje in skupno otresal z liberalnega drevesa goljufiv in strupen sad anarhizma in napačnega socializma, ktera žugata Evropa zapaliti; in zadnjič pomeni krepek steber, na kterege se bo družbinski in državni red po celi Evropi naslanjal. Nemški liberalci se sicer od shoda treh cesarjev zlatih gorá nadjajo, v prvi vrsti pa, da se jim bo ondi odprla zopet lesa, skozi ktero jim bo zopet mogoče do gospodarstva v Avstriji. Toda zastoj! Liberalizem je ob ves kredit, ker ni bil mož-beseda, ter ni spolnoval, kar je obetal. Vse, karkoli se k razumnistvu prišteva, kteremu je na obnem blagru le količkanj ležeče, izvija se laži-liberalizmu polagoma iz rok in se zopet konservativizmu poprijemlje. Posebno pa Čehov večji in zmernej del javno priznava, da jih je liberalizem zapeljal in prekanil. Veseliti se smemo, da so se najvišje kronane glave zopet konservativizmu poprijele; saj tudi jutri še ne bode boljše — kaj velikega ne more čez noč zrasti — vendar pa smemo pričakovati, da se bode izvršilo, kar se je ravnokar postavilo.

Mir in sprava med narodi, geslo Taaffejeve vlade pridobilo je po imenovanju novih **deželnih glavarjev in maršalov**, ki so vseskozi možne od miroljubnega duha navdihnjeni, zopet nekaj tal, če tudi je nada pri nespravedljivem značaji ljudi nemške narodnosti na spravo ali saj na strpljivost še pičla. Nemogoča pa vendar ni, kajti v politiki se odnošaji in razmere tako čudno mešajo, da se dostikrat kar čez noč iz smrtnih sovražnikov, kakor so si na pr. Francozje in Nemci, napravijo strpljivi sosedje in tu pa tam prijatelji. O deželnem glavarju grofu Wurmbrodu v Gradci smo že poročali, da če tudi poprej odločen levičar, izrekel se je za popolno nevtralnost, ktera bo našim slovenskim poslancem popolnoma prav prišla. Ravno tak miroljuben mož je dolenje-avstrijski deželni maršal grof

Kinski, ki mu je tudi sprava med političnimi strankami, ki Dolenje-avstrijo razjedajo, nad vse pri srcu. Gorenje-avstrijski deželni glavar prelat Achleuthner izrekel je sam o sebi, da je mož miru in sprave in da je cesar na visoko mesto poklical, ne da bi z drugimi vred sovražil, temveč da bo z drugimi vred ljubil! Tako se povsod po naši mili domovini pričinja čas miru in sprave. Bog ga daj skoraj!

V **českem deželnem zboru** stavili so dr. Herbst in tovariši predlog, ki je že dolgo časa najljubša misel nemško-liberalcev; predlog, o kterem se je že mnogo pisalo in govorilo; predlog o razkrojitvi česke kraljevine v dva dela, českega in nemškega, in tako vničenje historičnega prava Čehov. Česki Nemci sicer ob vsaki priložnosti povdarjajo, da se jim razkroj dežele potreben zdi zaradi miru. Na prvi pogled se pa puhlost tega vzroka pokaže in jasno je videti, da jim ni na nič drugem toliko ležeče, kakor da bi starodavno česko kraljestvo, ki ima svojo zgodovinsko pravico, vničili — in ga deloma ali pa celega, kakor bi ravno naneslo — Prusom v žrelo vrgli. Že lansko leto, ko so nekateri nemško-liberalci na razdelitev kraljevine cikal, zavrnil jih je nevoljno grof Leo Thun, rekoč, da je Česka trdnjava močne Avstrije, in da bi se pa po razkrojitvi prostost dežele, ki je tudi prostost države, vničila. Kdor je sovražnik skupne Česke, ne more biti prijatelj Avstrije in grof Leo Thun imel je prav! Že letos pokazali so nemško-liberalci ravno tisti, ki se tako strastno poganjajo za razkroj Česke, da jim na Avstriji ni prav nič ležeče. Tisti ljudje, bi Čehi radi razkrojili, napivajo Bismarcku zdravice, žugajo poštenim Avstrijanom z Bismarckom; z besedo: Bismarck je njihovo zlato telo, kteremu darujejo, okoli kterege plešejo in kterege molijo. Da se predlog ne bo sprjel, temveč da ga bo narodna večina tudi letos zavrgla, mislimo, nam je pač ne bo treba še posebej omenjevati.

Starčevičanci na Hrvaškem so ljudje brez vsega prevdarka, brez vsega političnega razuma. V oči gled še jako živih krvavih podob, ki so se lansko leto ondi odkrivale po okrajih, kjer so brezvestni agitatorji nevednemu narodu orožje za javni upor v roko stiskali, Starčevičanci že zopet letos, ravno sedaj ob času volitev, ko so duhovi že tako nenavadno razdraženi, na javni upor, na poboj vladnih mož razjarjen narod hujskajo. Po Zagrebu trosijo svoje volilne manifeste, v kterih Anteja in Davida Starčeviča v nebesa povzdigujejo rekoč: „David Starčevič je naš poslanec; orožniki so ga iztirali iz deželnega zbora, narodna volja posadi naj ga ondi zopet na njegovo mesto. Njegov glas podoben je viharju, pred kterim se sovražniki hrvaškega naroda tresajo. Naša mila domovina je Madjarom prodana, narod so pripravili na beraško palico, do obupa. Nimamo ne postav, ne pravice. Vse, kar Madjari ali Švabi želé, se zgodi, in ti nečejo drugega, nego narodovo nesrečo. Hrvatje so sužnji onim barbaričnim, upornim Madjarom, proti kterim so se naši očetje v obrambo prestola borili in kri prelivali. Madjari so nam opustošili naše gojzde, z našim denarjem gradili so si svoje železnice. Evo vam naših sovražnikov, pobijte jih!“ V oči gled tolike predznosti vlada ni rok križem držala, temveč je po vseh Zagorjanskih okrajih, kjer je lansko leto kri tekla, postavila po nekaj kompanij vojakov, ki bodo za javni red skrbeli. Tudi konjiki — huzarji imajo ukaz vedno pripravljeni biti. Sploh nakopali so si Starčevičanci toliko odgovornost, da se jim ne bo mogoče opravičiti in očistiti od zadolženja, ktero jih bo po fanatiziranem narodu zadelo. Kmetje, ki so večinoma vsi za Starčeviča, druge kandidate, ktere koli stranke s kamenjem naganjajo in nihče drugi nego orožniki so jim še kos, toda za koliko časa — se pač ne vé. Miškatič, kandidata narodne stranke, ali kakor jih ondi imenujejo, madjarone, so Starčevičanci v njegovem volilnem okraji natepli. Skoraj ravno

taka bi se bila zgodila Derenčinu, kandidatu nezavisne narodne stranke, pri kteri so vsi pravi rodoljubi hrvaški, kakor so Strossmajer, Rački, Derenčin itd. Če bodo Starčevičanci na tak način med narod veter sejali, ne bodo drugega nego vihar želi.

Na **Ogerskem** pripravljajo tiskovno postavu, ki bo zaprečila državi in posamičnim narodnostim sovražno pisanje, ktero je začelo v poslednjem času jako lepo v evet poganjati. Posebno nesramno piše v poslednjih časih nekaj madjarskih listov o Hrvatih in hrvaških razmerah, in zagrizeni ljudje imenujejo tako pisačenje „pikantno“. Žal, da je v resnici Nemcem in Madjarom Slovane zbadljiva beseda ali vrsta povoljna, in komaj čakajo, da jim pod roke pride. Tako pisanje bi se v dostojnih listih ne smelo nahajati. Naj pa nikdo tukaj ne zamenja zaslužene pokaranja, kterege se resni kakor šaljivi časniki posluževati morajo proti zlobnosti in zasramovanju svojih nasprotnikov, kteri vse narodove svetinje v blato gazijo, in kteri ga v njegove najhujše rane drezajo, da mu vnovič krvaveti začnejo. Takošno pisanje mora se vstaviti, ako se hoče mir napraviti; vstavljanje prvega bilo bi pa jako napačno in velika krivica doprinešena nad tiskovno slobodo in nad pravico lastne obrambe, kedar je narod napaden. — Prva seja državnega zbora ogerskega pričela se bo na 27. sept. Pri taisti se bo naznanilo, da bo presvitli cesar ogerski državni zbor slovesno otvoril na 29. t. m. opoldne v kraljevem Budimskem gradu. Takoj na to volile se bodo delegacije, ktere se bodo meseca oktobra sešle. Po volitvi delegacij prične se budgetna razprava in za tisto pride na vrsto debata o preosnovi gosposke zbornice.

Vnanje države.

Nemški konservativci **Bismarku** ne zaupajo mnogo. Narodno-liberalci pa tudi ne. in zakaj? Zato, ker so pri Bismarku že oboji po večkrat obseleli. Vodja narodno-liberalne stranke severonemške, Benningsen, govoril je svojim volilecem na Hanoveranskem in jih je opominjal k največi opreznosti Bismarku nasproti, rekoč, da mu ni dosti verjeti. Iz tega se pač vidi, da tudi ondi med konservativci in liberalci ni pravega soglasja, kakor ga nikjer ni in ga tudi mogoče ni. Da pa Bismark nima nikjer pravega zaupanja, vzrok je njegova diplomatska prekanjenost, s ktero on Nemčijo vlada in si danes to, jutri zopet ono stranko na posodo vzame, da z njo druge kroti, kedar so mu preglasni postali.

Nemški katoliki iz Bismarkove države avstrijskim svojim bratom po veri očitajo, da se premalo za nemško idejo brigajo, ker se preveč pečajo s Slovani, s kterimi celó v državnem zboru skupno delujejo. Vse časti vredni možje pač ne pomislijo, da so se razmere med Avstrijo in Nemčijo od leta 1866, kedar je Nemčija Avstriji pot iz „rajha“ pokazala, toliko spremenile, da avstrijskim nemškim katolikom ni več v prvi vrsti nemštvo na sreč, kakor jim je to še do leta 1866 v resnici bilo, ko je Avstrija ob Majnu še veljavno besedo imela. Razmere so se tukaj toliko spremenile, da je avstrijskim katolikom v prvi vrsti iz političnega stališča sreča in blagor Avstrije pri sreci in taisto pa mislijo le na konservativni podlagi doseči. Na konservativnem stališču v državnem zboru stojé pa Slovani večinoma, toraj morajo hoté ali nehoté njihovi prijatelji biti. Od kar je Bismark Avstrijo iz Nemčije pod kap posadil, med avstrijskimi in nemškimi katoliki v političnem oziru ne more druge skupnosti biti, kakor jo imajo s Francozi, z Lahi, Španjolci ali z drugimi katoliškimi narodi po veri. Cerkvena skupnost pa je ostala, kakor poprej, nespremenjena, kajti ta je vesoljna in celi svet obsega, toraj tudi Nemčijo. Toliko toraj je zveze in skupnosti med avstrijskimi in nemškimi katoliki, več je ne more biti in je tudi ne more nikdo po pameti tirjati.

Lansko leto se je mnogo pisalo, še več pa govorilo, da je **Laška** stopila v tesno zvezo z

jezil in ne dražil, kakor hudobni fantje delajo, zato pa je vselej dobil požirek ali založej pijače ali jedila, kterege je kaka sestra dobila; stari maček, njegov potni tovariš, je bil navadno tudi zraven. Če je sestra pomolzla, je navadno dobil nekoliko toplega mleka. Skrbni materi to ni bilo vselej po volji, pa stareja sestra jih je hitro potolažila, rekoč: „Nikar se ne jezite, mati, krava je naša pa Gašpar tudi“. Pri jedi je včasih prav pičlo hodilo, in po materini volji bi bil vselej Gašpar najmanj dobil, ko bi se ne bila sestra Ančka zanj potegovala. Tudi koz mu niso vcepiti dali, ker je mati djala, da ima zadosti otrok, in rada enega Bogu daruje, če ga hoče v kozah k sebi vzeti. Tako darežljiva pa je mati le z Gašparjem bila, ki je poznej res kože dobil, pa vkljub maternemu darovanju ni hotel umreti.

V tisti zimi še ga druga nesreča zadene. Gašpar je stal v kolarni menda v globoke misli vtopljen, kar nevedoma dene prst na kolesno šino, in glej, prst se prime železa, kakor bi ga bil prilimal. Čudno! si misli, in še drugi in tretji prst dene na šinjo. Smeje se premišljuje, kako je to, da se njegovi prsti tako radi železa prijemajo, pa

vzroka ni mogel najti, in tudi prstov ni mogel proč dobiti. „No, boš pa šinjo obliznil, si misli, potem bo že šlo.“ Res začne z jezikom prste odmakat, pa o joj! tudi jezik se kolesa prime, kakor bi bil pri-rašen. To mu je vendar bilo preveč. Potegne toraj, in res odtrga prste in jezik, pa kos kože je ostal na šinji in velike bolečine na jeziku.

Ko bi hotel vse povedati in popisati, kar je ubogi Gašpar še v mladih letih hudega in žalostnega doživel, moral bi cele knjige napisati. Pa že iz teh dogodkov, ktere sem ti tukaj povedal, lahko spoznaš, da je naš junak svoje dneve dobro porabil, da je marsiktero nesrečo prestal in marsiktero dvomljivo junaštvo izvršil, toraj naj bo o tem dovolj.

II. Poglavje.

Gašparjev prvi poduk, prva služba, prvo izobraževanje in marsikaj nerodnega o njem.

V vasi blizo Fošnerjevih je bilo doma dekle modrega vedenja in bistre glave. S tem dekletom se je Gašpar seznanil, in ona mu enkrat reče: „Gašpar, hočeš kedaj kaj biti, moraš se brati naučiti“; in ko je tudi Gašpar sprevidel, ga je dekle

takoj začelo podučevati. V nekterih tednih je že znal Gašpar dobro slovenske knjige brati. Branje se mu je jako dopadlo, ali svoje knjige ni imel iz ktere bi bral. Prosil je toraj dekle za knjigo, ali ta mu reče, da ga je ona naučila brati, svoje knjige pa mu ne more dati, ker knjiga stane denar, denar pa se ne pobira po cesti.

Gašpar potem očeta tako dolgo za slovenske evangelje prosi, da oče nekega dne vzamejo klobuk in palico in odidejo v Celje h knjigarju. Pot semtertje je okoli deset ur dolga. Proti večeru pridejo domú, položijo knjigo na mizo in si hočejo odpočiti, kar začne Gašpar žalovati: „Kaj ste to kupili? To so nemške knjige, jaz pa nemški ne znam brati, ampak samo slovenski.“

Ko so leta 1809 Francozi po Štajarskem rogovilili, dobili so jih tudi Fošnerjevi, tako se je namreč oče pisal, in ker so rudečehlačkarji mislili, da bi jim kdo utegnil s strupom jed zabeliti, moral je Gašpar vselej zraven jesti, kar je prav rad storil, ker Francozi so morali dobiti dovolj in dobrih jedil.

Vsa odgoja Gašparjeva pa ni bila po pravilih, ki se po visokih šolah učijo, ampak po posebnih

Avstro-Nemško. Novice so bile tako verjetne, da so se povsod za resnico jemale. Letos se je pa pokazalo, da Italija nima nič večega deleža pri avstro-nemški zvezi, kakor kaka druga neprizadeta država. Da, lansko leto polastila se je politikarjev neka zlobnost, da so državno zvezo avstro-nemško raztezali, kakor kovač preozek železen obroč razteza in vleče, in še preden smo se dobro zavedali, sprejela je taista v sé poleg Italije še mnogo drugih malih držav in državic. Vse to je bilo vendar-le golo vgibanje, ktere ga ničevnost se je še le letos prav pokazala. Laška je po tistem odobraval za Avstrijo žaljiv nagrobni govor visokega državnega uradnika Teechija, kar bi kot zavezništva nikdar ne smela trpeti. Tržaški neodrešenci so hodili na Laško v Rim in Videm kvakat, pa jih ni zapodila. To so bila že prva znamenja, da Laška ni zavezništva Avstrije. Letos sešli so se trije cesarji na Ruskem, da se med seboj dogovoré o bodočih korakih gledé ohranjenja miru in monarhij, pa so popolnoma pozabili na laškega kralja, da bi ga bili tudi povabili, kamor bi bil Humbert gotovo prav rad šel. Če se reč prav pri luči pogleda, zveza Avstrije, Nemčije in Rusije tudi popolnoma za ohranjenje miru zadostuje. Čemu bi še Lahe notri silili, ki jim ni toliko za mir, kakor za dobiček mari.

Izvirni dopisi.

Iz Zaloga, 17. sept. Z začudenjem sem bral v štev. 213 vašega cenjenega lista dopis iz Polja od 12. t. m., v katerem neki dopisnik trdi, da sta dva takajšna posestnika, eden čez tri sto, drugi pa še celó čez štiri sto veder vina kupila in ga potem brez vsega patenta in daca po 24 kr. liter (kotrobant) potočila. Kaj pa vendar neznan g. dopisnik misli, da tako nespametno stvar trdi? Z lahko vestjo rečem, da se v celi občini toliko vina v enem letu ne potoči, še manj pa pri dveh posestnikih; ljudstvo nima toliko denarja, da bi zmirom pilo, in je tudi tukajšni g. uradnik vžitinskega davka mož, kateri takim tičem gotovo na sled pride. Zakaj bi se potem še župan v to mešal, saj ima tako dosti posla. Dopisniku svetujem, da dotična dva sam naravnost sodnji ovadi, vsaj jih mora dobro poznati, ker tako natanko vé, koliko sta vina kupila in po kaki ceni prodala; znabiti ga je sam kako merico pri njima popil, že celó če je bila „kasa“ pri koncu. Zakaj tako skrito tihotapiti, imena naj se povedó! Še bolj čudno pa je, da g. dopisnika, od presvitlega cesarja našemu županu za zasluge podeljeni sreberni križec tako v oči bode. Mar bi ga bil morebiti sam rad dobil? — Prav! naj bi ga bil tako zaslužil, kakor naš vse častivredni in za blagor občine zmirom vneti župan, g. Luka Strah, gotovo bi mu ne bil odšel; mislim pa, da je še premlad, ali pa — prestar zanj.*)

Z Dolenjskega, 1. septembra. (Krajopis Soteske.) Aineda vulgo Germanis Ainödt, Carniolis Soteska sumptuosa Gallenbergicorum comitum arx inter splendidissima totius provinciae aedificia jure merito computatur. Attollitur illa supra Gurcae amnis ripam 7. milliaribus Labaco dissitam: quatuor constat lateribus, quorum angulos totidem solidae turrex exornant simul et muniunt: ex harum una, si quis per fenestram clariorem emittat vocem, a mira confestim echone ea sexies iteratur. Opus est a domino

*) Kolikor smo zvedeli, reč ni čisto bosa, le kakor navadno, je resnica v sredi. Vredn.

očetovih nazorih. Nekteri izgledi o tem naj sledijo v pojasnjenje. Mali Gašpar je bil kakor žaba najrajši v vodi. Očetu to ni bilo po volji ter si mislijo: Jaz ga bom že tega odvadil, povedali pa niso nič. Bilo je že precej pozno v jeseni, in čez njive je vlekel hladen veter, ko Gašpar zopet kakor riba v vodi veselo skače. Toliko je bilo njegovo veselje v vodi, da še zapazil ni, kako so se oče skozi grmovje priplazili, njegovo obleko vzeli in domu odnesli. Ko se je že dolgo kopal, pride mu vendar na misel, da bo treba domu iti; gré toraj iz vode, pa o joj! nikjer ni njegove obleke; išče in išče, javka, zmrzuje in gladuje v šumi do večera, ko mu sestra prinese z doma obleko.

Po zimi je hodil Gašpar z drugimi fanti na mlako se drsat. Enkrat pridejo oče k mlaki, izujejo fantu škornje in jih domu nesejo, Gašpar je bos ceptal za očetom, pa ko ves premrznjen do vrat pride, bila so zaprta, in komaj je skoz kurnjak zlezel na hram in od ondod v toplo kuhinjo. — Drugokrat je bilo, da sta Gašparjev oče in sosed mejnik stavila. Gašpar je stal zraven roke v žepu držeč. „Dečko, stopi sem-le na mejnik“, rečejo oče. Komaj stopi na mejni kamen, dobí gorko zaušnico, da mu

comito Georgio Sigismundo a Gallenberg primo excitatum, deleto scilicet priori domicilio, quod domini a Schreyr quondam erexarant, postquam Hermanus Ciliensis comes veterem Ainedam in propinquo sitam funditus evertisset. Vilinski.

Z Dolenjskega, 1. septembra. (Krajopis Turjaka.) Auersberga vulgo Germanis Auersberg Carniolis Tryackh magnifica arx 3. milliaribus a Labaco distans ex praealta, cui insidet, rupe latissimo fruens per Carnioliam prospectu, nobilissimae Auersbergicorum principum ac comitum prosapiae nomen dedit. De hujus primordiis conjectans, iterum a scopo aberrat Lazius, dum Aurupium notam Straboni (lib. 4.) et Antonio urbem istic collocat: ex allegato enim superius itinere, quod Senia Sisciam hodie Sissegnum Croatiae locum ducit, manifeste apparet, eam longe ab Auersbergensi castro removeri: quapropter haud opus hic erit Octaviani Augusti sua suorumque militum virtute Aurupium occupantis victoriam ex Appiano memorare. Antiquissimam tamen illius originem indicat Schönleben, dum refert a. circiter 1060. Conradum I., Adolphum II. et Pilgrinum I. Auersbergicos fratres, cum in veteri Auersberga, ejus rudera in demissioris montis latere supersunt, angustius habitarent, novum castrum vulgo Ober-Auersberg a fundamentis exorsos condidisse. Stetit illud ab omni hostium insultu immune, usque ad an. 1140. quo Otto Ortenburgicus in Carinthia comes Henrici et Agnetis Auersbergicae filius, maternam praetendens dotem adversus Pilgrinum III. avunculum suum infestis progressus signis, superata montis arditate, arcem obtinuit et vastavit. Vix eam Adolphus ad pristinum reduxerat splendorem, cum novum orietur bellum, quo a. 1200. acrius fervente, Goritiensis comes Aquilejensi patriarchae Volbhor et Ortenburgicis foedere junctus non mimori quam Otto clade Auersbergam affecit. Verum rursus instaurata hodiernam, quam spectantibus offert, majestatem sensim consecuta est, et interim parta in repellendis a se Turcis gloria, antiquum, ob quod bis vieta erubuerat, dedecus felicius abstersit. Innumera per arcis conclavia pendent Turcarum aliorumque hostium spolia, quae militarem Auersbergicorum procerum virtutem quamvis muta, depraedicant; extra arcem vero notatu digna sunt crystalli et candidissimi marmoris frusta, quibus teste Valvasorio subjecta rupes ditatur.

Vilinski.

Domače novice.

(Župna cerkev sv. Tilne v Višnji gori) bila bi predvčeranjem skoraj popolno pogorela. Le napor-nemu in v resnici požrtvovalnemu delovanju Višnjijskih gasilcev, ki so prihiteli na pomoč s svojo gasilnico, zahvaliti se je, da se to ni zgodilo. Pogorelo je le pol strehe. Nevarnost za zvonik in zvonove, poleg tega pa tudi za ostala, cerkev okrožujoča poslopja, bila je prav velika. — Ogenj je zatrosil — vsaj tako se splošno govori — nepreviden klepar, ki je popravljal strešne žlebove. Zavarovana je cerkev bila pri banki „Slaviji“ in se je preiskovalna komisija njena, kakor čujemo, že danes podala na mesto, da preceni nastalo škodo.

je zazvenelo po ušesih. „To imaš“, rečejo oče, „da boš si zapomnil, kje je tukaj meja“. In res ni svoje žive dni na to pozabil. Sploh so oče rajši s šibo nego z jezikom zapovedovali. In s šibo je imel Gašpar nenavadno veliko dela. Šibje za šibo je moral sam narezati, zvezati in kadar je bilo treba, s police vzeti in očetu v roke dati, potem pa se pustiti pretepati, dokler je bilo očetu ljubo; in naposled je moral šibo poljubiti in zopet na polico djati.

Sicer pa je bil Gašpar priden fant, je rad molil, v cerkvi se je lepo mirno obnašal in od gospoda kaplana je dobil marsiktero lepo podobico za darilo. Ko je bil deset let star, zbolela je mati in padar je rekel, da bi utegnili umreti. Gašpar je zavoljo tega jokal in žaloval, da se je vsem usmilil, in mati so ga tolažili in rekli: „Nič se ne joči, Gašpar; jaz bom še ozdravila in te še marsikterikrat natepala“. To je bilo za Gašparja veliko tolažilo ter ves vesel vsklikne: „Bog daj, da bi me še dolgo preteпали!“ Pa Gašparjeva želja se ni spolnila; mati mu je umrla na Dorotejino leta 1815. Bog ji daj večni mir in pokoj!

Od zdaj je doma sestra Ana gospodinjala. Ga-

(Dar.) Presvitli cesar je za zidanje nove cerkve sv. Tomaža v okraji Ajdovskem podaril 300 gold.

(Odlikovanje.) Presvitli cesar je imenoval preč. g. Miha Debelaka, duh. pomočnika pri sv. Antonu v Trstu kanonikom pri kapitelju Tržaške škofije. Iz srea čestitamo velezaslužnemu obče spoštovanemu gospodu k temu odlikovanju. Bog ga živi!

(Porotni obravnavi) ste bili včeraj dve. Prva zoper 19letnega Janeza Kisovca iz Zg. Bele zaradi telesne poškodnine Antona Nagliča. Zatoženec mu je sprdil z nožem levico, da ne bo nič več za rabo. Obsojen je bil zaradi tega na 18 mesecev hude ječe s postom in 300 goldinarjev odškodnine mora plačati Nagliču. Drugi zatoženec je bil v hudodolstvu že zastaran tat, 32letni Janez Prepeluh, do sedaj že enajstkrat zaprt. Ukradel je svojemu mojstru krojaču 200 gold. Sodnija ga je obsodila na 7 let hude ječe s postom vsak mesec. Tako je prav!

(Ne malo hrupa) je napravil včeraj popoldne gosp. Kleeberg, ki se je odpeljal s svojo menažerijo proti Trstu. Težke vozove je ukazal peljati v Lateralmanovem drevoredu čez železnični tir in ograjna vrata kar sam odprl. Težkih vozov kolesa so razkopala tir in eden voz je celó ravno med šinami obtičal, da so ga z vso silo komaj čez spravili. Tam nastavljeni čuvaj je to sporočil na kolodvor in prišel je inženir in prepovedal voziti težke vozove čez tir. Zdaj pa se je pokazala prava pruska surovost in ošabnost Kleebergova, jel je kleti, psovati, razžalil čuvaja in redarja, za kar se bo imel pri sodnji zagovarjati. Ljudi se je naglo nabralo vse polno in vsi so godrnjali zavoljo take surovosti človeka, ki je prišel k nam denarja iskat in ga tudi veliko odnesel. — Da bi se polegel hrup, je slednjič inženir vendar dovolil vozovom čez tir, a položili so deske čez.

(„Slovan brate ima!“) Kakor poročajo slovenski listi, dovolila je banka „Slavija“ Koperski posojilnici 10.000 gld. kredita. Ta vest nas je v resnici jako razveselila; kajti, ako li kje, tedaj je v tužni, toliko časa zanemarjeni in zapuščeni Istri, prav nujno potreba izdatne pomoči, da se narod naš reši tujega jerobstva in postane v denarnem oziru neodvisen od lahonskih oderuhov. To je spoznala banka „Slavija“ ter nam dala s tem dokaz, da ji je pri srcu napredek našega naroda; prepričala nas je pa tudi, da se imamo Slovenci v boji za gmotno naše blagostanje zanašati le na slovenske zavode. Toraj bodi tudi nam geslo: svoji k svojim!

(Prodaja goveje plemene živine). C. k. kmetijska kranjska bode v Kranji 27. septembra t. l. dopoldne ob 9 uri na dvorišči gostilnice pri Žumri po očitni dražbi iz državne subvencije nakupljenih 6 plemen-skik juncev (bikov) in 2 telci rudečega belanskega rodu prodajala. Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene za katero jo družba kmetijska kupi, in se proda tistemu, kdor največ za-njo da proti temu, da jo 1) koj plača in 2) se s pismom zaveže jo najmanj dve leti za pleme obdržati. K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

(Drugo vreme) čuti se v Trstu nasproti laškimi društvom. Tako je delavsko društvo „Società operaia Triestina“, ktera si misli v nedeljo svojo obletnico slaviti. C. kr. namestništvo prepovedalo mu je spre-

šparja pa je tudi zdaj doletela marsiktera nadloga in nesreča. Enkrat ga je hotla zdvijana svinja raztrgati in gotovo bi bilo po njem, ko bi ga ne bila rešila sestra Franca; za spomin je od tega imel nektore rane. Drugikrat si je krava zmislila, da je rogove za Gašparjevo hlačnico vteknila, ga v grmovje zanesla in ga hudo zdelala, in bržkone bi se mu bilo še hujše godilo, ko ga ne bi angelj varuh posebno varoval.

Nekega dne se je Gašpar v prst vrezal in ko je videl kri teči, začel je strašno kričati. Med tem pride nek šavljivec mimo in mu pravi: „Meni je jako žal za-te, pa ti ne morem pomagati. Tu bodo zdaj čeva ven prišle in potem boš moral umreti“. Potem gré šavljivec svojo pot. Gašpar pa še bolj kriči, da so začeli sosedje vkup hiteti in popraševati, kaj da je. Še le potem, ko mu je Ana dopovedala, da so čeva v trebuhu in ne v prstu, se je potolažil pa jokal se je še dolgo ubogi Gašpar — dvomeč kdo ima prav, Ana ali šavljivec.

(Dalje prih)

vod po mestu z zastavo in tudi na hiši kjer so zbrani, ne smejo nikake zastave razobesiti.

(Začasni učitelj) v Velesovem, g. J. Bregar, nastavljen je stalno na trirazrednici v Št. Vidu pri Zatičini.

(Začasna učiteljica) gospica Antonija Janočna v Šentvidu, nastavljena je stalno na četvero-razrednici v Šmartnu pri Litiji.

(Goriška divizija) topničarjev 12. polka vrača se iz Ptuja domu, kjer so streljali na tarčo. Danes ostanejo v Ljubljani na oddihljeji.

(Umrl) je v Kopru 8. t. m. ondotni kapiteljski dekan mons. M. Pauman v 79. letu. R. I. P.!

Razne reči.

— Nadvojvoda — usmiljeni brat. V občini Banyavölgy, kjer nadvojvoda Jožef navadno poleti stanuje, zlomil si je neki delavec pri parni mlatilnici roko. Ko izve nadvojvoda kaj se je zgodilo, obišče nemudoma reveža, ga tolaži in ko zve, da ima sedem še nepreskrbljenih otrok, mu obljubi, da hoče bolnika, kakor tudi njegovo rodovino preskrbeti. Bolnik je bil tako ginjen, da se je mogel svojemu dobrotniku le s solznimi očmi zahvaliti. Nadvojvoda je ostal pri bolniku in mu stregel dve uri, dokler ni prišel zdravnik. Pri operaciji je držal nadvojvoda sam zlomljeno roko. Še le ko so bolniku bolečine nekoliko ponehale, se je nadvojvoda poslovil zagotavlja, da bo reveža, ko se ozdravi, vzel v službo. Z največjim začudenjem je zvedelo ljudstvo v okolici o blagem činu visokega usmiljenega brata.

— Posnemanja vredno. Občni katoliški zbor v Reimsu na Francoskem je sprejel to-le resolucijo: 1. Katoliško časnikiarstvo ima vzvišeni namen povsod in vsikdar se potegovati za pravice katoliške cerkve. 2. Pri prvem sv. obhajilu se morajo otroci zavezati, da ne bo nihče v svojem življenju pristopil h kaki proti-krščanski družbi, katero so sveti Oče zavrgli. 3. Občni zbor spozna, da je tretji red sv. Frančiška, katerega so sv. Oče priporočili in blagoslovili najboljšo sredstvo, da dobi naš Zveličar Jezus Kristus zopet svoje pravice v družini. 4. Udje tretjega reda se prosijo, da v bratovski ljubezni podpirajo katoliški občni zbor. Društvo katoliških delavcev bo imelo pod predsedništvom troyškega škofa 22. t. m. svoj kongres. Govorilo se bo o dušnih in telesnih razmerah četrtega stanu.

— Koliko koristi branje dobrih knjig? „Deutsche Reichszeitung“ ima ta-le dopis od višjega državnega uradnika iz Kassel-a: Ko sem slišal naše pastore, kako so neprestano grdili Janssenovo zgodovino, postal sem radoveden, kaj se bere v nji. Ko sem to knjigo prebral, segel sem po apologiji katoliške cerkve od Hettinger-ja, katero sem vestno prebral. Nasledek je bil? — Hvala Bogu in pastorem, ki so grdili Jansseno — na dan sv. Bernarda, katerega imam za svojega patrona, ali 20. avgusta, sem se s svojo ženo vrnil v naročje katoliške cerkve. Toraj tudi prislovica „calumniare audacter“ ect. ne velja vedno.

— Velikanski most. Na Turinski razstavi je bil načrt velikanskega mostu, ki bi imel spajati Italijo z otokom Sicilijo. Po načrtu bi se moral most postaviti med mestoma Ganzirro in Kapom del Pezzo, kjer znaša mesinska morska ožina 4 kilometre, globina pa 110 metrov. Na drugem kraju je ožina sicer krajša, pa morje je tam globoko 159 metrov. Na mostu bi bila dva železnična tira in eden za navadno vožnjo. Most bi imel sloneti na velikanskih stebrih, ki bi bili 1000 metrov drug od drugega. Podlaga stebrom naj bi bili velikanski kosovi iz granita, ki bi se spustili 110 metrov v morje. Nadmorski del stebra bi moral biti tudi iz granita, most sam pa iz samega jekla.

— Kaj novo znamenje vseh ver, ki so se ločile od Rima je neprestani razkol in needinost. To se kaže tudi še posebno na Ruskem. Znano je v koliko sekt je ločena vera rusko-pravoslavna. Vse te ločine se smrtno sovražijo med seboj. Nekaj jih je že precej starih, druge so pa iz novejša dobe; vsa vladna moč jih ne more zatreti. Svoje korenine imajo te ločine v ondotnem plemstvu, ki si iz samega dolgega časa izmišljuje vedno nove verske nazore. Tako ni bil znani romanopisec grof Tolstoj, ki je spisal romana „Vojska in mir“, „Ana Karenin“, nič več zadovoljen s staro vero. Spisal je brošuro „Spoved“, v kateri razvija svoje nazore o kršanstvu in njegovih postavah in zahtevah. Ker ima ta katekizem marsikaj vsaj na videz dobrega v sebi, se naglo razširja in tako dobivajo Tolstojevi nazori vedno več tal. Tolstojeva verska stranka se tako loči od drugih pravoslavnih in je že tako mnogoštevilna da je smemo smatrati za posebno versko ločino v pravoslavju. V katoliški cerkvi bi bilo kaj takega nemogoče, ker je edina. Needinost pri raznih cerkvah, ki so se odtrgale od skale sv. Petra in Rima je najboljša znamenje, da niso prave.

— Nihilizem v ruskih šolah. Ruska vlada pripozna v službenem listu naučnega ministra, da se je v preteklem letu na 13 gimnazijah, 1 progimnaziji in 10 realkah pokazal „več ali manj pogubo-

nosen vpliv prevratne propagande“. Po tem poročilu se sodi, kako se je nihilizem že vkoreninil na ruskih srednjih šolah, in kako žalostno prihodnost obeta sedanja ruska mladina. Da je rana v resnici velika, potrjuje tudi grožnja naučnega ministra, ki opominja vodje, nadzornike in učitelje na srednjih šolah, naj strogo pazijo na izročeno jim mladino, ker bi bili, ako bi se na kaki šoli razširilo prevratno mišljenje, dotični učenci odgovorni za to.

— Kako se katoliška vera odlikuje. Strogo protestantovski angleški dnevnik „Standard“ poroča o usmiljenosti in neustrašnosti katoliških duhovnikov v mestu Arbu, kjer razsaja zdaj kolera, sledeče zanimivosti: „Duhovniki, kakor tudi usmiljene sestre, se ne ločijo od bolnišnic. Štiri usmiljenke so že nalezle bolezen, pa k sreči ste jo dve izmed njih že prestale. Kanonik Bourges je osnoval iz katoliških rokodelskih pomočnikov sanitetno društvo, čegar naloga je, razkuženje po kolери obiskanih hiš, da bi tako opravljali samaritansko delo. Plemič Martineng, vnuk grofa Belcastela, nosi v Marseille vsled kolere umrle k zadnjemu počitku; kanonik Mathevon pa streže bolnikom ravno tam. Katoliški dijaki v Montpellieru so tudi prostovoljno prevzeli službo usmiljenih bratov.“ Tako delajo katoličanje; kaj pa prostozidarji in drugi cerkveni nasprotniki? Oni pa gledajo, da jo brz ko je mogoče potegnajo iz okuženega kraja, če jim pa to že ni več mogoče, se pa ločijo od vseh bližnjih in v zaprtih hišah čakajo, da bolezen preide. Kteri so toraj pravi narodovi prijatelji?

Telegrami.

Zagreb, 18. sept. Do sedaj so dobili pri volitvah v deželne zbore: vladna stranka 48, Starčevićanci 20, neodvisna 7 sedežev. Dva poslanca se ne prištevata k nobeni stranki, v enem okraji treba jim je še ožje volitve.

Zagreb, 17. sept. Prejšnji predsednik deželnega zbora Krešić, voljen je kljub silnega napora Starčevićevcev z večino 49 glasov v deželni zbor.

Praga, 18. sept. Poslanec Matuš interpeliral je v deželnem zboru cesarskega namestnika, ali mu je kaj znano, kako postopajo Nemci v Liberci nasproti Čehom in če vé, kaj se je proti njim sklenilo v Trutnovem, Cesarski namestnik obljubil je natančno preiskavo in dovoljen odgovor.

Dunaj, 18. sept. Cesar povrnil se je ob polnoči iz Skiernievic zdrav v Schönbrunn. Zvečer se odpelje k otvorjenji Arlske železnice.

Bruselj, 18. sept. Več tisoč broječa množica (liberalna) valila se je zvečer žvižgajoč, in hrupeč ter marzelezo pevajoč po glavnih ulicah proti kraljevi palači in proti ekspediciji katoliškega dnevnika „Patriote“, kjer so se zbrali. Policija jo je razgnala.

Napolj, 18. sept. Od polnoči včeraj do polnoči danes 510 bolnikov in 239 mrtvih za kolero.

Tujci.

16. sept.

Pri **Matiči**: Dr. Ljud. Frankl, vitez Hochwart, s soprogo, z Dunaja. — Ljudevit Friedel, c. k. avskultant, z Dunaja. — Anton Deperis, zasebnik, iz Vipave. — Krandl, Kuschke, Lederer, Oblak in Willeus, trg. pot., z Dunaja. — Jurij Kovačević, vél. posestnik, s soprogo, iz Trsta. — Karl Burgstaller, s soprogo, iz Reke. — Valt. Malle, trgovec, s soprogo, iz Celovca.

Pri **Stonu**: Baron Hilfert, predsednik, z Dunaja. — F. Fischbach, trgovec, z Dunaja. — Moric Chaloupka, c. k. stotnik, s soprogo, z Dunaja. — Rudolf Klautzki, trg. pot., iz Hohensteina. — Josip Lengyel, trgovec, iz Marezalia. — Aleks. vitez Topps, z družino, iz Trsta. — Cezar Migliorioni, s soprogo, iz Trsta. — A. Casagrande, trgovec, iz Ajdovščine. — Marija Peče, trg. soproga, iz Loza. — Viktor Furlan, c. k. kadet, iz Celovca. — A. Woschnagg, fabrikant, iz Celovca.

Pri **Tavčarji**: Karl Schüller, inženir, z Dunaja. C. Hartmann, trgovec, iz Gradea. — Avgust Vianello, dijak, iz Trsta. Josip Hočvar, slušatelj filozofije, iz Trsta. — Grofinja Egger, grajščakinja, iz Treibacha. — Alojzija Werberger, zasebnica, iz Celja. — Marija Loger, zasebnica, iz Trbovelj.

Umrlj so:

14. sept. Urša Cimžar, gostija, 68 let, sv. Florijana ulice št. 48, vodenica. — Reza Virk, šrevljarjeva žena, 51 let, Koldvorske ulice št. 6, jetika.

15. sept. Angelo Maccan, zidar, 33 let, Tržaška cesta št. 26, jetika. — Katar Pavlin, hči izdelovalca dežnikov, 4½ mes., Konjušni trg št. 7, vsled katara v črevesu. — Angela Uranič, ključničarjeva hči, 1 leto, Poljanska cesta št. 18, jetika.

V bolnišnici:

13. sept. Marija Pance, delavčeva hči, 1¾ leta, Hydrocephalus. — Jožef Petrič, gostač, 55 let, jetika.

14. sept. Jožef Mihelič, gostač, 82 let, Marasmus senilis.

V vojaški bolnišnici:

14. sept. Anton Kozlevič, pešec, 22 let, vsled vnetja trebušne kožice.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 58 kr., — domača 6 gl. 60 kr. — Rž 5 gl. 75 kr. — Ječmen 4 gl. 62 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 28 kr. — Tursica 5 gl. 28 kr. — Oves 2 gl. 96 kr.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

18. septembra.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 80 kr.
Sreberna	81 " 85 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	104 " 95 "
Papirna renta, davka prosta	95 " 85 "
Akcije avstr.-ogerske banke	854 " — "
Kreditne akcije	297 " 90 "
London	121 " 70 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 76 "
Francoski napoleond.	9 " 68 "
Nemške marke	59 " 65 "

Od 17. septembra.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 70 kr.
" " 4%	92 " 80 "
" papirna renta 5%	88 " 90 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 105 " 75 "
Länderbanke	99 " 80 "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	550 " — "
" državne železnice	303 " 25 "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	210 " 50 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 " 25 "
4% " " 1860	500 " 134 " — "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 171 " — "
" " " 1864	50 " 170 " — "
Kreditne srečke	100 " 176 " 50 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 75 "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108 " 75 "
" Ferdinandove sev.	105 " 50 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	105 " — "

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 54 gl., Rio 48, St. Domingo 56, Portorico 86, Cejlon 74—120, biserna 96, Java 64, Mokka 95—105.

Sladkor po 19—28.50 gl.

Dišave: poper 85 gl., žbice 62—100.

Južno sadje: dateljni 30, fige iz Kalamate 20, iz Smirne 18, rozine 8, pomorance 3.25, limone 4 za vsak zaboj, rožiči 7, mandeljni 80.

Olje: laško 58—88 gl., albansko 42—46, dalmatinsko 43, angleško 35.50, petrolej 9.75.

Kože: juhtovina 260, podplatje 125—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 60, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 118, isterska 110.

Bombaž: ameriški 75, indiški 48.

Ježice po 11—25 gl.

Mast: maslo 98—104, angleška 56, ogerska 61, špeh 57.

Žito: pšenica ruska 8.50—9.—, laška 9.25, koruza 6.25, rž 7.25, oves 7.50, fižol 11—12, grah 13—15, riž laški 18.75, indiški 11.50— goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Kupujem in plačujem po najvišji ceni **krompir, fižol, vsake vrste želišča, kakor orehovo perje in luščine, norice, češminovo lubje, od korenin in od palic i. t. d., ježice, suh želod, žir ali bukvice.** (2)

Josip Levec,

trgovec na Sv. Petra predmestji pri mesarskem mostu.

DUHOVNO

PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom spisal

Anton Zupančič,
profesor pastirstva.

Cena 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Dobiva se v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Izišli prvi del obsega osebo in lastnosti duh. pastirja; potem homiletiko in katehetiko.

Tržaški škofijski list knjigo priporoča s sledečimi besedami: Opus multa eruditione et practica methodo compilatum... sacerdotibus optime commendamus.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.